

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

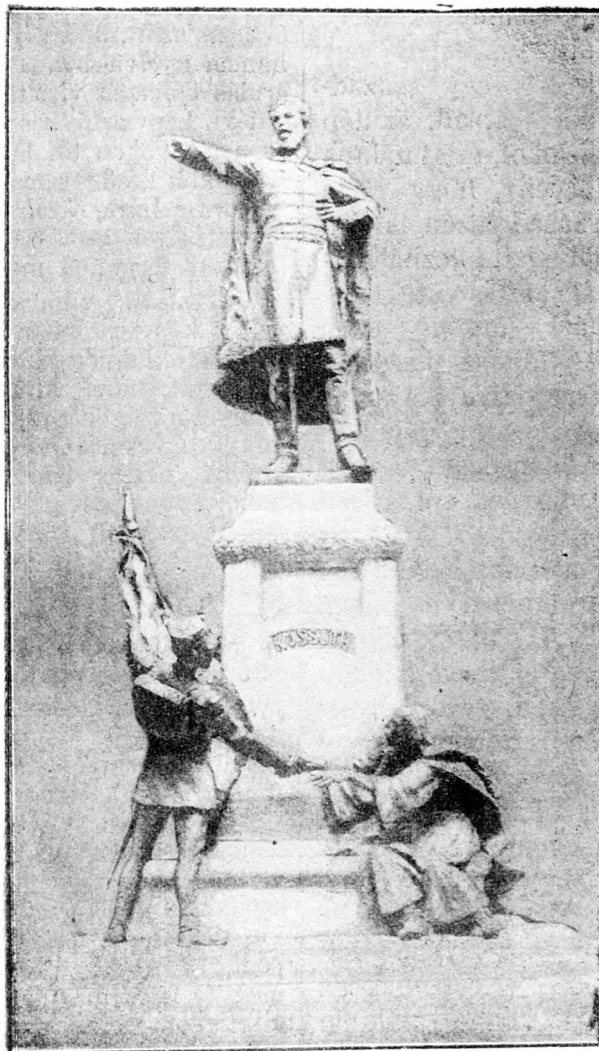
MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Körtelek).

A czeglédi Kossuth-szobor.

Mai képünkön a czeglédi Kossuth-szobrot mutatjuk be ezen ujság olvasóinak. Czegléd város hazafias polgársága az első között volt, hogy Kossuth apánknak, a magyar nép atyjának szobrot, emléket emeljen. A múlt őszel leplezték le a szobrot nagy ünnepségek mellett. A czeglédi Kossuth-szobor egyike a legszebb enémű alkotásoknak; Czegléd népe, melyre a nagy Kossuth olyannyira büszke volt, mert midőn a hon megvédése miatt fegyvert kellett ragadni, — 1848-ban tömegesen csoportosult a háromszinű lobogó alá, — igyekezett olyan alkotást teremteni Kossuth emlékének, amely méltó a nagy magyar város hazafiságához. A czeglédi szobrot Tóth István debreczeni szobrász készítette s Kossuth

alakja mellett a szobor talapzatán megható hű ábrázolása van az önvédelmi harczba induló fiúnak, ki őszbe csavarodott atyjától bucsuzik.

A Kossuth-szobrokat egyre-másra állítják fel vidéki városaink, — sajnos, az ország szívében Budapesten emelendő Kossuth-szobor ügye annyi huzavonán megy keresztül, pedig itt van az ideje, mert innen-onnan már tiz eszten-deje lesz, hogy a hallhatatlan emlékü Kossuth Lajos hazai hant alatt alussza örök álmait.

Ujabban sajtó, törvényhozás és a közvélemény igen sokat pengetik a fővárosi Kossuth-szobor fölállítását s így tán remélhetjük, hogy az elhalálozás után 10 esz-tendőre a fővárosban is fel lesz állítva Kossuth-emlékére az alkotás.

Az impregnált takarmányrépamagvak
a legnagyobb csiraképességgel bírnak és a legbiztosabb termést adják.

Kaphatók csakis:

MAUTHNER ÖDÖN császári és királyi udvari magkereskedésében
BUDAPESTEN.

Az otthon védelme.

A mi lapunknak szives olvasói alig hiszem, hogy ismernék Sáfár Zélig urat. Csupa szerencsájuk, hogy nem ismerik. Nem azért, mert nagyon furcsa a neve, hanem azért, mert aki ismeri őt személyesen, az holtig is megemlegeti nevét széles Magyarországon. Sáfár Zélig ur ugyanis kölcsönök adásával foglalkozik s e ténykedése közben nagyon kitanulta a mi végrehajtási törvényünk hiányosságait, amelynek résein bujkálva sokszor, nagyon sokszor két-három száz szegény ember ellen is kér vala licitációt. A felsőmagyarországi magyarok, tótok és ruthének nem is úgy imádkoznak már, hogy »ments meg uram a gonosztól«, hanem úgy, hogy »ments meg uram Sáfár Zéligtől bennünket«.

Hogyan is mondja Sáfár Zélig ur? Hát úgy, hogy a sógorával vagy valamelyik Galicziából besurrant atyjafiával megvéteti egy parasztbirtoknak — mondjuk — egy századrészét. Erre a századrészre kölcsönt ad, azután pedig elliczitáltatja az egész birtokot, mert nálunk oly hiányos a végrehajtási törvény, hogy ha a háznak, földnek, csak egy századrészén is van az adósság terhe, hát el lehet miatta licitáltatni az egészet. Micsoda gonoszságokat is vittek véghez minálunk a végrehajtási törvény ezen hiányossága következtében? Gonosz kazárok, bevándorlott sehonnaiak kivándorlásra kényszerítették ily módon egyes faluk szegény népét és beültek az ő örökükbe. Közönséges rablást követtek el a végrehajtási törvénynek sokránczu köpönyege alatt.

Hogy ez az állapot tarthatatlan, belátta azt már maga az igazságügyi kormányzat és maga a magyar közvélemény is. Az uzorásoknak minden védelmi kísérlete daczára megérlelődött az a meggyőződés, hogy az ilyen, a törvényesség leple alatt működő bandita-üzelmeknek véget kell vetni. Nem szabad immár eltűrni, hogy a könyörtelen Sylokok igazságtalan követeléseikért nyers hust vágjanak a magyar ember szivéből, husából. Plósz Sándor, Magyarország igazságügyminisztere ígéretet is tett arra nézve, hogy a végrehajtási törvényt abban az irányban dolgoztatja át, hogy ilyen visszaélések annak az örve alatt ne történhessenek többé nálunk. Nagyon várjuk annak az ígéretnek beváltását.

Sok ujságbeli cikk is jelent meg arról, hogy miként is kellene nekünk a végrehajtási törvényt reformálni. Ugy, hogy megmenthető legyen a magyar ember otthona. Hogy a mesterségéhez való szerszámát, a földmivelőnek házát, egy vagy két hold földcskéjét, amiből éppen megélhet, ne vehessék el tőle semmiféle adósságért se. Még az adóért se. Azt mondják

erre holmi fiskális eszűek, hogy jól van ám, de ez esetben elveszitené a magyar ember a hitelképességét. Dehogy veszitené. Az otthon védelmének intézménye meg van Angolországban is, mégis az angol nép a leghitelképesebb nép a világon. Csak az uzorások működése szorított nek szűkebb körre. Csak a Sáfár Zéligék körmére koppintanánk egy jó nagyot. De hát nem volna ez jogos önvédelem? mert hiszen még annak a híres magyar birkatüremnek is nagyon határa.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Az elmúlt héten nagy gyász borult a nemzetre Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter halálával, azért a képviselőházi tanácskozások is rövid időre huzódtak össze. A csütörtöki ülésen Artim Mihály görög-katholikus lelkész szép beszédben kérte a felvidéki felekezeti iskolák segélyezését, hogy a hazafias ruthének gyermekei ne csak érzelmeikben, hanem nyelvükben is magyarok legyenek. A hazaárulás bélyegét viselte magán Ruzsiák János felsővidéki képviselő beszéde, aki azt követelte, hogy ezen a vidéken tót legyen a tanítás nyelve a népiskoláktól kezdve egészen az egyetemig. Bakó Mihály, Madarász Imre, Kecskeméthy Ferencz a vallások egyenjogosításáról szóló 1848:XX. törvényezikk végrehajtását sürgették meg.

Pénteken viharos izgalmakban gazdag ülése volt a képviselőháznak, olyan, aminőre csak régen volt eset. Várady Károly képviselő felhozta, hogy a boldogult Rudolf királyfi védnöksége alatt megjelent Magyarország néprajzi leírása már befejeztetett s e könyv szerkesztője, Jókai Mór részére mégis 8000 korona fizetés van felvéve a költségvetésbe. A háborúságot növelte az, hogy az öreg Madarász József azt szalasztotta ki száján, hogy ő Jókai Mórt a nemzet ellenségének tartja. Lett erre olyan viaskodás, hogy a függetlenségiük egymás közt veszttek össze. Ki Jókait pártolta, ki meg ellene fordult. A nemzet nagy íróját Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter vette védelembe s kérte a jelen nem levő Jókait, hogy felejtse el a mai nap keserőségeit, a képviselőház pedig »Jókai Mór évjáradéka« ezimén szavazta meg a nemzet legnagyobb írójának a 8000 koronát.

A szombati tanácskozáson Szemere Miklós egy ujságírói felsőiskola felállítását sürgette meg. A közoktatásügyi költségvetés egyes részletkérdéseire szóltak gróf Wilczek Frigyes, Bedőházy János. Szabó Ferencz nagybecskereki képviselő és apátplébános pedig arra kérte a kormányt, hogy a délvidéki magyar érzelmü derék svábok gyermekei részére állíttasson fel Szegeden konviktusokat. Ezen az ülésen Visontai Soma intézett kérdést a kormányhoz, hogy Bülow gróf német birodalmi kancellár miről tanácskozott Bécsben az osztrák meg a magyar miniszterekkel. A kérdésre a gyöngyösi követ egyelőre nem kapott feleletet.

Hétfőn Horánszky Nándort keseregte el a nemzet. Fekete zászló lobogott a főrendiház, a képviselőház homlokán s a népképviselőben gróf Apponyi Albert elnök, azután Széll Kálmán miniszterelnök, majd az ellenzéki pártok részéről Rakovszky István, Barabás Béla és Szederkényi Nándor mondták el a

lelkek mélyéből könnyeket fakasztva, hogy az ország az egyik legbeesületesebb államférfiát veszítette el Horánszky Nándorban. Magyarok, tegyék le sirhalmára kegyeleteteknek szent koszoruját.

A keddi ülésen részleteiben is megszavazták a közoktatásügyi költségvetést s megadták a felhatalmazást a kormánynak arra nézve is, hogy még egészen júniusig az elmúlt esztendői költségvetés kereteiben szedhesse az adót és fizesse az ország kiadásait.

A szerdai ülésen az igazságügyi költségvetés tárgyalását kezdték meg, melyet *Rohonyi* Gyula előadó ajánlott elfogadásra. Új beszéd is hangzott el ez alkalommal. *Bakonyi* Samuél, aki az ügyvédek sanyaru helyzetére hívta fel a kormány figyelmét, követelte a végrehajtási törvény reformját, a halálbüntetés eltörlését és sok egyebet a függetlenségi párt zajos helyeslése közt. *Neumann* Armin szintén több törvény átalakítását követelte s általán a polgári törvénykönyv átalakításáról szóló törvényjavaslat helyességéről beszélt. *Simonyi-Semadam* Sándor arra mutatott rá, hogy igazságszolgáltatásunk teljesen idegen formára van alkotva. Sürgette, hogy a törvényalkotásnál legyenek figyelemmel a földmives nép érdekeire. A szép beszédet megöleljenezték.

Horánszky Nándor.

Rövid néhány heti miniszterkedés után a múlt héten meghalt *Horánszky* Nándor, a volt nemzeti párt elnöke. Horánszky pártja élén több mint két évtizedig vivott nagy harcokat azért, hogy a magyar nemzet anyagi létalapjait megóvja a tönkremenéstől. Amikor aztán fényes politikai pályafutás után a nemzet bizodalma és a legelső magyar ember, a király elismerése és akarata, odajuttatta a kiváló polgári erényekben gazdag államférfiut a cselekvés magas és előkelő polczára, ahonnan nagy tehetsége és alkotó ereje boldogságot árasztthatott volna erre a hazára, a halál hideg lehelete kiölte belőle az életet.

Kidőlt a eser, oh, nemcsak a nagy orkán pusztít hatalmas tölgyeket. . . Az a veszteség, ami a magyar politikai életet a magyar társadalmat *Horánszky* halálával érte, szinte mérhetetlen. Ennek a mérhetetlen veszteségnek, gyászos nagy fájdalomnak adott kifejezést *Apponyi* Albert gróf házelnök a Ház keddi

ülésén, amidőn elparentálta az elhunyt minisztert, akiben egy nagy nemzeti erőtenyező elvesztését méltán sirathatja a magyar nép.

Nemcsak a ház elnöke, de az országgyűlés többi pártjai nevében is fájdalmas részvét hangján emlékeztek meg az elhunyról.

A tiszta jellemű férfiú, igaz ember, a magyar nemzeti ideálokért való lelkesedésben, küzdelemben megöregedett, de ki nem fáradt hazafi sirhalmára mi is letesszük a hazafiui kegyelet koszoruját.

HORÁNSZKY NÁNDOR,
volt kereskedelemügyi miniszter.

A temetése.

Hétfőn délután kísértük el utolsó útjára *Horánszky* Nándor kereskedelmi minisztert. Az ország színe-java ott volt ezen a temetésen, a törvényhozás két háza, törvényhozók, miniszterek, állami hivatalok képviselői, törvényhatóságok, városok és beláthatatlan nagy néptömeg.

A kereskedelmi miniszterium előcsarnokában volt fölállítva a ravatal. A gyász-szertartás 3 órakor kezdődött s azt *Samassa* egi érsek végezte nagy segédlettel. A beszéltetés után *Berzeviczy* Albert buszította el a nagy halottat, aki a haza szolgálatában olyan szép időt töltött és oly szeplő nélkül való volt a pályafutása. Még beszéltetés volt, majd a gyászmenet ezután megindult a kerepesi temető felé. A

Erőtakarmány-czikkek, —
Vetőmagvak beszerzésére ajánljuk a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét,
 BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 31.

számtalan koszorut három nagy koci vitte a halottas koci után.

Jóval elmulott hat óra mire a menet a temetőbe ért, hol a kapuczinus gvardián még egyszer beszen-telte a koporsót s elhelyezték a főváros adományozta dísz-sírhelyen.

Számos távirat érkezett a gyászos eset alkalmából, az elhunyt kiváló családjához és a miniszteriumba is.

Horánszky özvegyének a törvényhozás, mint halljuk, kegy díjat fog megszavazni.

Életrajzi adataiból az elhunyt miniszternek az alábbiakat közölhetjük:

Horánszky Nándor, politikus, szül. Egerben (Heves) 1838. január 15. Családja egyike Liptó vármegye legrégebbi nemesi családjainak, melynek egyike a XVI. sz. végén Szepes vármegyébe származott, hol királyi adományt is nyert. Ősi fészkek után a Hórai, a szepesvármegyei után pedig a Tóthfalusi előneveket bírja. Iskolai tanulmányait Egerben, jogi tanulmányait pedig a pesti egyetemen végezte, hol 1858. abszolutóriumot nyervén, törvénytudományi gyakorlatra lépett és mint ilyen az akkor fennállott szolnoki törvénytudományi akadémián működött, ahonnan 1861. az újonnan szervezett magy. kir. ítélőtáblához neveztetett ki fogalmazónak. Ezen évben nyerte el az ügyvédi oklevelet, amikor Szolnokon törvénytudományi bírónak választották meg. Ezen állásáról a provizorium behozatalával lemondván, mint ügyvéd működött és ugy a társadalom, valamint az akkor e térre szorult politikai mozgalmakban is tevékeny részt vett. Az alkotmány visszaállítása után kiváló szerepet játszott a megyei és városi életben, melynek állandóan képviselői tagja volt. Elnökléte alatt alakult meg Szolnok városának első iskolaszéke; az ő buzgólkodása folytán jött létre a kisdudor és az első takarékpénztár és több éven át volt elnöke a polgári kaszinónak is. 1870. képviselővé választották a katolikus kongresszusra, melynek egyik jegyzője lett; 1872. pedig ugyancsak a szolnoki kerület által országgyűlési képviselővé választott és mint ilyen a balközép-párthoz tartozott; miután azonban e pártból a Ghyezy-féle árnyalattal kilépett, mandátumát letette, de a kerület által újra megválasztott. 1875. csatlakozott a fuzióhoz és az általános képviselőválasztások alkalmával Mosonban nyert mandátumot. Ezen országgyűlés újítván meg Ausztriával a közgazdasági kiegyezést, Horánszky ekkor többekkel együtt a közjogi alapon álló ellenzékbe lépett, mely ellenzék az 1892. választások alkalmával »nemzeti párt« nevet vevén fel, ezen pártnak 1878. óta nemcsak egyik legkiválóbb tagja, de több éven át elnöke és két év óta pedig elnöke is. Az 1878—81. országgyűlésen nem vett részt, miután az általános választásoknál a dunavecsei és esztergomi kerületekben kisebbségben maradt, ellenben 1881-től kezdve három országgyűlésen át az esztergomi, 1892. óta pedig az abauj-tornavármegyei Szepesi kerületet képviseli. Tagja a székesfővárosi képviselőtanácsnak. a józsefvárosi polgári körnek elnöke.

»Góbbóságok« kacagató székely históriák és elbeszélések. Ezt az érdekes és mulatságos könyvet a „*Független Ujság*“ előfizetői kedvezményes árban: **2 korona helyett, csak egy koronáért és 20 fillér postai díjért** rendelhetik meg az irónál. Legezelszerűbb az 1 kor. 20 fillért utalványon beküldeni *Péterfy Tamás*. Budapest. IX. Köztelek címre.

A társadalom tettei. *)

Megigértük, hogy *Sassi Nagy Lajos* szegedi tanár könyvéből mutatóul egy kis részt közölni fogunk lapunk hasábjain. A könyv *Mezőgazdaság* című fejezetéből vettünk ki, még pedig azt a részt, melyben a szerző röviden és értelmesen elmondja azt, hogy mit tett a társadalom a mezőgazdasági válságokért.

A kisbirtokosok pusztulása, a középosztály bukása s általában gazdasági életünknek helyszüke miatt itt nem vázolható válsága végre megmozdította a különben közömbös társadalmat is. Egymásután álltak elő a nagy, dicső férfiak, a városok és és testületek, hogy áldozzanak a haza oltárán.

Ime, csak nem régen Pálffy János gróf nagyszerű alapítványt tesz a középosztály gyermekei s a tanárok számára. Egy debreczeni polgár a Debreczenben létesítendő egyetemre, Gyurikovics Ferencz viszont a leendő pozsonyi egyetemre hagyományoz szép összeget. Taub Salamon, Röck Szilárd, Semsey Andor s mások örökre emlékeztető példájára nemeslelkű adakozók állnak elő. Az egyik egy-egy városra vagy egyesületre, a másik az országra, viszont a harmadik a szegényekre, a betegeknek, a tudományra, vagy a nép fiaira gondol s hagyományoz. Egy egyszerű férfiú Eczken Sándor 1300 hold földet ajándékoz a székely települőknek a pompás Mezősége. Darányi miniszter 10,000 holdat vesz meg Erdélyben szintén telepítésre. Szeged városa 3500 holdat 18 holdas részekre osztva, ujabban pedig még 2500 holdnyi legelőt bérbe ad, Keeskemét viszont 7500 kat. holdnyi pusztaszeri birtokát részeli föl, hogy saját polgárainak eladhassa. Hasonló módon parcelláz és bérbe ad a csanádi püspök, a kalocsai érsek s egy-két hazafias és nemeslelkű magyar főúr. Hirlik továbbá, hogy a vallásalap püspök-ladányi uradalmából 60,000 holdat 35 millió K. értékben a bukovinai csángók telepítésére s a szomszéd községeknek parcellázásra Darányi miniszter meg akar venni. Schossberger báró pusztaszent-tornyai 3400 holdas birtokát pedig Orosháza már meg is vette szintén parcellázásra.

Ezen igen örömdetes jelenségek, mert a kívándorlásnak és szocializmusnak ezek a leghathatósabb ellenszerei. Orosháza példáját ajánljuk Hódmező-Vásárhelynek és Szentesnek s akkor nyoma sem lesz e három főfészkekben a szocializmusnak, mert itt is a föld a legjobb orvos. Megemlítem még két nemes férfiú hasonló hazafias cselekedetét. Konkoly-Thege Miklós ó-gyallai másfélezer holdas birtokát állami parcellázás céljából épp a napokban ajánlotta föl Darányi miniszternek, továbbá Hadik-Barkóczy Endre gróf is hasonlóan cselekedett felsőzemléni birtokain.

Egyesületek, szövetkezetek alakulnak, hogy a gazdasági válságot csökkentsék.

*) »A XX. század igazi népnevelői« című műből. Ára 1 korona, posta díj 20 fillér. Megrendelhető Sassi Nagy Lajos tanárnál Szegeden. (Bővebb ismertetését lásd lapunk 252. oldalán.)

Igy alakul meg az *Orsz. Magyar Gazda-Egyesület*, mely ma egyike a leghatalmasabb egyesületeinknek. Célja, hivatása egyaránt nemes. Elnöke Desseffy Aurél gróf, egyik vezérlő embere pedig a legnagyobb tekintetű főurak fajképe Károlyi Sándor gróf. Ez egyesület eszmék és gyakorlati utmutatások tekintetében nagy haszonnal működik egész gazdaságunk érdekében.

Magyar zászlósértés.

Ujból fölmerült Horvátországban egy zászlósértés; a negyvennyolcas törvények évfordulóján, elvakult s magukról megfélemedezett emberek egy ház ormáról levették a háromszínű lobogót. Sok ily arczulesapást türtünk már horvát testvéreinktől, akik sokszor megfélemedeznek arról, hogy ők sem osztrákok, sem patagoniak, hanem a Szent-István koronája alá tartozó birodalom alá tartoznak, magyar polgárok, csak az anyanyelvük horvát.

Horvát testvéreink magukat nem tartják magyar honpolgároknak, ez magában is súlyosan elítélendő, de hogy egyik legszentebb jelvényét a magyar nemzetnek szentségtelen kezekkel darabokra szaggassák félrevezetett, vad indulatból, — ez megtorlást kíván.

A zágrábi zászlósértők ellen a vizsgálat megindult s el is fogják venni, el is kell venniök méltó büntetésüket.

A háziipar értékesítése.

Hazánk legtöbb vidékén tönkre megy a nép által üzött háziipar. Általános betegség ez, miként a szőlőben a filoxera. Hanem orvossága is van, mely magában véve igen egyszerű.

A mi szorgalmas, munkás népünk csupán a háziipari cikkek előállításáról gondoskodik, az értékesítés módjait nem ügyeli, nem kutatja. Pedig a háziipar virágzásának első és főfeltétele az értékesítés.

Van erre nézve nekem egy szomorú példám, de igaz.

Erdély egyik megyéjében, az ugynevezett Mezőségen igen szép nádfonásokat készítenek már ősidők óta. Erre az esetre felhívták az állam figyelmét és támogatást kértek, amit meg is kaptak, mert az állami vasutak részére onnan rendelte meg az állam a láb-törőket és több nádból készült tárgyakkól a teljes szükségletét.

A nép örvendett, hogy fillérhez jut. De csupán a munka elkészítésére gondolt, mint rendszeren szokott a mi népünk. Egy kereskedő vette kezébe a közvetítést s a nép még örvendett, hogy olyan jó és elvállalja. Nem akarok hosszas lenni, hanem elmondom a végeredményt anélkül, hogy az illető érdekeltek nevét szellőztetném.

A mezőszéki község beszállított első évben *hatvanezer korona értékű* nádmunkát, de a miből a készítőik *csak huszonnégyezer koronát* láttak, a többi *harminczhatezer koronát a kereskedő vágta zsebre* és épített egy szép házat belőle.

Okosodj magyarom!

Mennyivel jobb, helyesebb lett volna a mezőszékieknek egy szövetkezetet alakítani. Vezetésével a papot vagy tanítót bízzák meg és az állam által kifizetett *hatvanezer korona* az ő zsebeikben lenne, nem a kereskedőben, aki semmit sem dolgozott az

áru előállításán. A község munkásnépe egy év alatt *harminczhatezer koronát* veszített el, csak azért, mert a háziipari cikkek értékesítésével nem törődött.

Azért nem tudom eléggé ajánlani minden névvel nevezendő háziipar-áruk készítőinek, hogy a főfeltétel, az ipar virágzása, legelső sorban az eladástól függ, tehát erre gondot fordítsanak. Egy kis körültekintés, egy-két szó tanácskozás, megbeszélés mindenkor óriás hasznára válik a munkásnak.

Isten úgy adta az embernek, hogy eleitől fogva érzi az összetartás szükségét. Az ösztön sugja, hogy támogassa egymást a gyöngye ember. De a munkásembernek a nyomoruság kényszere is közreműködik ebben. Tömörüljtek! Amit nem bír el egy-kettő, majd elbirja tíz-husz, vagy ha kell: száz.

A háziipar csak úgy indul virágzásnak, ha nemcsak annak előállítására gondolunk, hanem a fősúlyt az értékesítésére, az eladására fektessük. Mit ér a szorgalom, a verejtékes munka, ha saját hanyagságunk és gondatlanságunk miatt annak a nehéz munkának jutalmát nagyobb részben más veszi el, aki nem dolgozott.

Okuljunk a mezőszéki község kárán, gondoljunk a háziipar üzésénél legelőbb az értékesítésre.

Péterfy.

A szövetkezés és a szocializmus.

A szövetkezésről régebben azt állították, hogy egyik formája a szocializmusnak s a korlátolt agyvelők nagyon féltek tőle. Akkor volt az, amikor még a »vörös« szocializmus ijesztgette az emberiséget szinpadai villámaival és menydörgéseivel. Ma már azonban elpolgárosodott a szocializmus. Az egész világ beszél róla, foglalkozik vele, néha galibát is okoz, nem ugyan maga a szocializmus, hanem azok, akik kenyérkeresetből, iparszerűen foglalkoznak vele. A szocializmus ma már nálunk is könnyebb lelkiismeretű politikusok nagyravágásának ugródeszkája. Hiszen oly könnyű dolog: füt-fát, kenyeret-vajat igérni a népnek, hiszen, amikor már kényelmesen elhelyezkedtünk, a nagyhangú ígéretetek amugy sem köteleznek. Maga a szocializmus azonban tagadhatatlanul meg van s a nagy tömegeből felhangzó, többé-kevésbé megokolt panaszok orvoslása foglalkoztatja mindazokat, akik a társadalmi béke helyreállításán és megtartásán fáradoznak.

Az igazi szocializmus kötelességeket lát, amelyeknek teljesítése elől el nem zárkózik; hivei, akik a népszerűségnek hétköznapi erkőlestelen hajhászását megvetik, reklám és láрма nélkül azon vannak, hogy egyensúlyt vigyenek a társadalmi törekvések, az egyéni és a közös érdekek hullámozásába, hogy emeljék a tömeg erkőlesi színvonalát és leküzdjék a tömeges nyomort.

Az erkőlestelen nagyravágás tehát eszköznek nézi a szocializmust, az igazi szocialista számára azonban cél az, amelyet minden áron elérni iparkodik, mert a nemes értelemben vett szocializmus a mai művelődés egyik legszebb virága. Ez a szocializmus azon iparkodik, hogy a nagy társadalmi kérdést lehetőleg minden oldalról megismerje; jól tudja,

hogy a társadalom mai rendje ódon roskatag épület, amelynek ujjaalakítása elkerülhetetlenül szükséges. Nem engedi meg azonban teljes lerombolását, fenekestől felforgatását, mindazoknak az intézményeknek, amelyek a mai társadalmi rend kebelében fennállanak. Nem áll az álmódosók, világjavítók pártjára, akik romokból akarják megalkotni az új világot. A valódi szocializmus tisztán maga előtt látja a társadalmi haladás útját s az a meggyőződése, hogy csak rendszeres, gyakorlati ujitásokkal lehet az emberiséget jobb sors felé terelni.

A társadalmi viszonyok gyökeres javításának, a kormányok zsarnoksága s az egyesek önzése egyaránt utjokat állta, de az eredmény tagadhatatlan, ezenfelül pedig napról-napra erősebb a mozgalom, amely a mindenféle termelők által előállított javak méltányos elosztását követeli. Ez a törekvés a tizenkilencedik században különböző formákat öltött: kölcsönösség, hitel-, fogyasztási és termelő-szövetkezetek, nyereség-részesedés és a többi; mindezek a formák azonban ugyanannak az elpusztíthatatlan elvnek az uralmát hirdetik. Ma már el lehet mondani, hogy a *szövetkezés* lesz a huszadik század uralkodó eszméje. Stuart Mill előre látta ezt, amikor ezeket a sorokat írta: »Az hiszem, a szövetkezés végre is ujjaalakítja a nép tömegeit s vele az egész társadalmat.«

Ha azonban a szövetkezés a gyakorlati szocializmus legszebb kifejezése, a szövetkezeti apostoloknak azon kell lenniök, hogy a mozgalmat a nagy reformokhoz méltó szellemben vezessék. Az elérendő nyereségen kívül egyébire is tekintettel kell lenniök, mert ha a szövetkezők látóköre nem terjed túl a szövetkezeti raktáron, akkor a szövetkezet meddő és terméketlen marad. Elkerülhetetlen feltétel: a nép gazdasági nevelése s amíg ez a kellő módon meg nem történik, a fogyasztási szövetkezet tagjai nem lesznek szövetkezők a szó magasabb értelmében; hogy azokká legyenek, ahhoz kell, hogy a testvéries együvé tartozás szelleme uralkodjék a soraikban.

Szinte a gyermeköröme fogja el a népet, valahol csak »magyar bolt« nyílik. Valamit sejtenek ők is már, de hogy az együvé tartozandóságnak magasabb érzése keletkezhessék és fejlődhessek bennök: ehhez rendszeres szövetkezeti nevelés kell. Erre czéloz gróf *Mailáth József* is, a falusi jólétről írott kitünő füzetében, amikor falusi összejövetelek rendezését javasolta, ahol a szövetkezeti családoknak kellemes és egészséges szórakozásban lenne részök. Csak rendszeres szövetkezeti nevelés oktathatja ki a népet annak a gyönyörű elvnek kötelességeiről, amely a szövetkezeti mozgalom alapeszméje: Mindenki egyért és mindenki mindnyájunkért. *B. B.*

Angol-bur háboru.

Mult heti számunkban ígéretet tettünk, hogy közelebről kimerítően írunk az angol-bur békéről. Most aztán sajnálattal jelenthetjük, amiként Kitchener angol fővezér szokott, hogy nincs béke, hanem háboru. Rovatunk czimét *háboru* helyet *békére* reméltük kiigazíthatni, de ime az újabb táviratok szerint: *háborunak* marad.

A burok, miként azt többször megirtuk, csakis *függelenségük fentartása* mellett és a *fokföldi hollandusok teljes büntetésnélkül maradásának kikötése* esetén békélnek. Ezt az angolok megadni nem akarják, de egyebekben a kívánságokat teljesítik.

Napokig folytak a tárgyalások Pretóriában, de sikertelenül. Ekkor a bur vezérek távoztak csapataikhoz, hogy a téli háborura készüljenek.

Milner fokföldi angol kormányzó Pretóriából Johannesburgba utazott. *Steyn* és *Delarey* burvezérek Klerksdorpba érkeztek. *Botha* bur fővezér Vriheidba menet hosszabb ideig vesztegelt Standertonban, ahol a polgárokkal közölte a pretóriai tanácskozás eredményét, azaz eredménytelenségét.

Fokföld nyugati részében azalatt foly a harc. Kitchener angol fővezér ismét egy összevissza tudósítást küldött, amiről biztosra vehetjük, hogy vereség érte az angolokat. A meghiusult béketanácskozás után erős összeesapások lesznek a délafrikai harctéren mielőtt a téli hideg idők beállnak az ottani éghajlat szerint.

• TÖRVÉNYKEZÉS •

A hütelen. Négy évig nagy szerelemben élt ifju Csákvári János parasztlegény a kedvesével, Král Rózával. A leány azonban elhidegült s akkor se tért meg amikor a szeretője véresre verte hültségéért. Csákvárit elzárták, de alig hogy kiszabadult, újra fölkereste a hütelen leányt s térítette magához. Král Róza vállat vont s így szólt:

— Ilyen goromba fráter nem kell nekem.

Csákvári erre kést rátott s elvágta a leány nyakát. A székésféjvári esküdtbíróág előtt gyilkossággal vádolták ezért, de az esküdtek erős fölindulásban elkövetett szándékos emberölést állapítottak meg, mire a törvényszék *nyolcz évi fegyházra* ítélte. A benyújtott semmiségi panaszt a Kuria elutasította.

Nyolcz betörő. A rendőrség letartóztatott mult héten egy betörőbandát, amelynek nyolcz működő tagja, tizennyolcz bünsegédje és orgazdája volt. Tömérdek betörést, lopást és rablást követtek el a legnagyobb vakmerőséggel. Az elfogottak a következők: Dinnyés József napszámos, Schmelthein Lajos és Tizer Ferencz kocsisok, Moharos István kocsis, Haszincsák András és Alt Jenő napszámosok, Palicza Mari eselédleány és Oláh Károly gyári munkás.

A betörők hadilábon álltak orgazdáikkal. Egy izben keveselték a lopott holmiért kapott pénzt s az osztozkodásnál elküldték két czimborájukat az orgazdához, aki egy hirhedt községben lakik a főváros közelében. Az egyik betörő titkos rendőrnek adta ki magát, a másik pedig a károsult kereskedőnek. A detektív követelte, hogy adja vissza az ellopott holmit s vagy ha már nincs meg, fizessen százötven forintot. Az orgazda átlátott a szítán s tudta, hogy a betörőkkel van dolga.

— Jól van, kapnak százötven forintot, de csak a csendőrségen.

Fölültek egy kocsira s a csendőrség felé hajtatnak. A betörők megijedtek s leugrottak a kocsiról. Az orgazda utánuk lőtt. A banda vakmerősége nem ismert határt. Nemrég kifosztottak kora reggel egy trafikot. Zsákba rakosgatták a holmit, pedig már sokan járkáltak arra. Néhány munkás odament és szivart akart vásárolni. A betörők adtak nekik egész marékkal. — Most már a törvény elé kerülnek és kitudja mi minden derül ki a jó madarokról.

• MI UJSÁG? •

A király itthon. Ó Felsege a király, mint Bécsből jön a hire, május hó első napjaiban Budapestre jön s az egész május hónapot magyar földön fogja tölteni. Földobog a szívünk e hir hallatára, hogy jóságos öreg királyunk az esztendő legszebb időszakát közöttünk fogja eltölteni; világos jele ez annak, hogy az uralkodó mennyire szereti a magyar földét és népét. Isten hozza mielőbb a magyarok királyát közibénk, hódolattal, szeretettel várjuk az alkotmányos uralkodót.

Tisztujítás Szegeden. Szeged városa a héten tartotta tisztujító közgyűlését. Polgármester lett Pálffy Ferencz, helyettes polgármester és főjegyző Tóth Pál, Gaal Endre, Taschler Endre és Szekerke Lajos, főügyész Ivankovics Sándor, árvaszéki elnök Endrényi Antal, ülnökök Kelemen Kálmán és Bérczy Antal, alügyészek Kertész József és Szekula József, aljegyzők Zambó György és Tóth Mihály, főpénztárnok Gerencsér László.

Felzendült község. Görbeden a héten, Kemény István vadőr szivtelensége az egész községet fellázította. Kemény ugyanis tilosban kapta Buma Péter szegény földmives tehenét. Buma vonakodot zálogot adni, mire a vadőr rálőtt s a szegény embert súlyosan megsebesítette. A szerencsétlen vérbeborult ember láttára az egész község felzendült s a vadórt üldözőbe vette s ez a községbázára menekült. A nép a községházát közáporral árasztotta el. Lovas legény csendőröket hívott Tenkéről s ezek a zavargókat szétverték. Több sebesülés történt. A vadőr kegyetlensége általános felháborodást kelt.

A belgiumi sztrájk véget ért. Sok vérontás és rombolás után véget ért a belgiumi forrongás. A munkáspárt főtanácsa tegnap harmadfélórai tanácskozás után elhatározta, hogy e héttől kezdve a munkások újra munkába álljanak. Tegnap este kiáltványt bocsátottak ki, amelyben a munkásokat és a lakosságot a főtanács határozatáról értesítik. Lassankint kezd visszaállni a nyugalom Brüsszel utcáin s a vidéken is egymás után szünek meg a sztrájkok s pár nap múlva teljesen helyre áll a nyugalom s a béke egész Belgiumban.

Tüntetés a templomban. A bajai ferenczrendiek templomában a mult vasárnap izgalmas jelenetek voltak, mert az eddigi szokás ellenére, nem szerbiül, hanem latinul énekeltek. A bunyevácok erre zavarogni kezdtek és lár-májukkal majdnem megakadályozták az isteni tisztelet folytatását, úgy, hogy végre is rendőröket kellett hívni. A templomban eddig beszéd és ének föl váltva egyik vasárnap magyar, másik vasárnap német, azután rendszerint szerb volt. Ez most nem így történt s ezért zavarogtak a bunyevácok.

Baja visszafejlődése. A 20 ezernél pár száz lélekkel többet számláló Baja város lakossága az elmúlt

márcezius hónapban megint apadt hárommal. Ennyivel volt ugyanis több haláleset, mint születés. Az egykor élénk bácskai város így egészen az elnépteledés felé halad.

A kijátszott ítélet. Egy apátfalvi jómódu gazd ember egyszer mélyebben talált az üveg fenekére tekinteni. Ugyannyira, hogy eljutott a részegség azon fokáig, mikor az ember politizálni kezd. Addig-addig politizált, míg királysértést követve el, elítélték 8 napi fogházra. Kitöltötte már a büntetését és hazafelé indult, amikor találkozott a falubéli zsidájával, aki nagy örömmel üdvözlé az italfogyasztó közönség oszlopos tagját. János bácsit.

— No János bácsi, leülte kend a nyolcz napot — kérdi tőle iszonyu trémák közepette, de azért szinlelt nyugodt mosolygással, mert a paraszt nép között szokásban van ilyfajta tapintatlan kérdésekre fütykössel felelni. Annál nagyobb volt azonban a meglepetése, mikor János bácsi nyugodtan pödörint egyet a bajuszán és úgy félvállról, nagy büszkén vágja vissza:

— Becsaptam ám az urakat, mert legtöbb időmet állva töltöttem ki.

Konfliktus a helypénz miatt. Komoly összeütközés támadt Szigetvár város előljárósága és gróf Andrassy Aladár között. A kereskedelmi miniszter utasította a várost, hogy készítsen új helypénztarifát. A város el is készült a tarifával és beküldte a kereskedelmi miniszterhez. Csakhogy a dolognak bibije van. A város csak három országos vásár jogának tulajdonosa. Egy országos vásáron és valamennyi hetivásáron azonban gróf Andrassy Aladáré a helypénzszedés joga, így tehát nem járulhat az új helypénzszabályzathoz. És így az az eset állott elő, hogy más helypénzeket szednek a gróf országos vásárján, meg a rendes hetivásáron, mint a város országos vásárain és a rendes piaci vásárokon. A szigetváriak kíváncsiak rá, hogy a miniszterium hogy intézi el a bonyodalmat kölcsönös megelegetésre.

A halálozás az egész világon. Az egész föld kerekességén évente körülbelül 33 millió egyén hal meg. Az emberi élet átlagos hossza 38 év. A népesség egy negyed része a hetedik év előtt, a fele 17. év előtt hal meg.

A hétfalusi csángók sorsa. Brassóból írják, hogy a főispán elnöklete alatt a hétfalusi csángók ipari és gazdasági felsegitése és a kivándorlás csökkentése tárgyában értekezlet volt. Remélik, hogy e segítő mozgalomnak meg lesz a kívánt sikere.

Végzetes tréfa. Nagy János mélynádasi gazdasztet átlótt mellel reménytelen állapotban hozták be a temesvári kórházba. A szerencsétlen embert, mint levelezőnk távirja, Gutfreund Jakab birtokos lőtte meg, a ki maga jelentkezett a csendőröknél s előadta, hogy csak tréfából lőtte ki fegyverét, mert rá akart ijeszteni Nagyra, de maga is megdöbbsent, mikor látta, hogy a golyó mily végzetes irányba tévedt. Gutfreund ellen megtették a bünfenyítő feljelentést

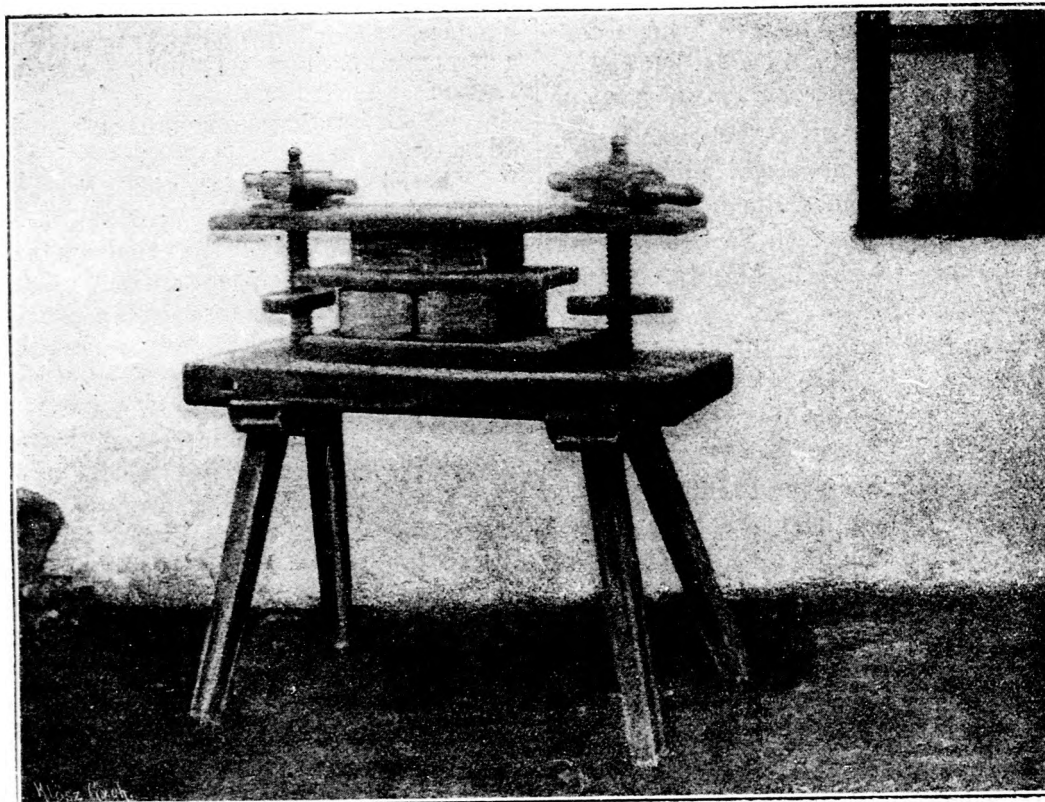
Letartóztatott pénzhamisító. Félegyházán Gárdonyi István szanki illetőségű ember egy hamis egykoronást akart felváltani Hajnal Mihály boltjában, Hajnal elfogatta Gárdonyit, akit a rendőrségre vittek és ott 86 darab ólomból készült hamis egykoronást találtak nála.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

A sajtok préseléséről.

A »*Független Ujság*« 14. számában a sajtok készítéséről, a beajtásról és az oltóról írva, ezuttal a sajtok préseléséről akarunk röviden megemlékezni. Az alvadék meglévén, az teldaraboljuk. A négyszögletes vagy kerek bádogformákra sajtruhát helyezünk s ebbe öntjük a lehetőleg egyformán elosztott anyagot. A nálunk leginkább ajánlható s mint esetleges tej-

függ s a gyakorlott gazda már az üstben meg tudja mondani, milyen mértékű préselést kíván az alvadék. Hirtelen erős nyomást gyakorolni a sajtokra nem szabad, mert ennek következtében megkérgesednek vastag héjuak lesznek és rosszul érnek. Legjobb az első félórában 2—2,5 kgr. nyomást alkalmazni s azután minden fordítás után fokozni azt, egészen 8—10 kgrig. Az egyes sajtokra eső súly szükséges nagysága természetesen függ attól is, mennyi sajtot tettünk a prés alá, minél több sajtott helyezünk egy-egy prés alá, annál csekélyebb lehet az azokra egyenként gyakorolt nyomás. Hogy a nyomás nagyságát ellenőrizni lehessen, a présasztalok

Egyszerű sajtprés.

értékesítési mód leginkább alkalmazható u. n. trappista sajtból a formák nagysága és a tej minősége szerint 8—10 liter tej ad egy sajtot, mely préselés után 100—120 dkgr.-ot nyom. Ha a forma megtelt a sajtruháknak a formából kiálló végeit ráhajtjuk a sajtanyagra, föléje kerek deszkalapot helyezünk és a prés alá tesszük, úgy mint az ábránkon is látható.

A préselés fokozatos terheléssel 12 órát vesz igénybe, mely idő alatt a sajtok gyakrabban meg lesznek fordítva és az utolsó fordítás kivételével, mikor meztelenül kerülnek prés alá mindannyiszor tiszta sajtruhába göngyöltetnek. Az első fordítás a prés alá jutás után $\frac{1}{4}$ óra múlva történik, a későbbiek fél, egy, sőt másfél óra közökben lesznek ismételve.

A préselés mértéke a sajtanyag minőségétől

emelyükarjai fokos beosztással látandók el. Tizenkét órai préselés után a sajtokat a formában hagyva, érlelni tesszük. Erről majd más alkalommal.

Ábránkon egy egyszerű csavarnyomással ellátott sajtprést mutatunk be, a melyet odahaza bárki is elkészíthet.

Néhány szó a vetőmag előkészítéséről.

Sok gazdától többször panaszokat hallottam a vetőmag csiraképessége hiánya miatt, mástól, hogy vetése igen gyomos, daczára, hogy a földjét rendszeren megmunkálta, más oldalról az a szó hangzott a fülemben, hogy földem gyenge, illetőleg soványkás, szép magot nem vetek bele, mert nem képes felnevelni.

Feszület az útszélén.

Ezekből kifolyólag, reményem, nem rossz eslekvésem leend, ha ehelyen a körülírt tapasztalataimról rövidesen beszámolok.

Gyakorlatomban következőleg szoktam vetőmaggal eljárni: még mikor a gabona aratatlan, akkor szemelem ki, hogy melyik táblán milyen minőségű termés várható s amelyik szépszeműnek mutatkozik, azt behordás alkalmával külön hordatom, külön csépeletve, magánraktározásban részesül is. A fennemlitett eljárások folytán biztos vagyok a magazonosságáról.

Nem tartom czélszerűnek azon eljárást, midőn némely gazda vetőmagját semmi válogatás, sőt még triörözés nélkül is beveti, kikelés után panaszodik, hogy nem a várakozásnak sűrű vetése van, pedig magot elegendően vetett.

A vetés egyenletes nem lehet, ha a mag rendszeren nincsen előkészítve, mert a cséplés alkalmával daraboltatott szemek vetés közben a vetőgép kanalaiban kerülnek s ahol azok esnek, ott vetemény nem lehet, ott a gazúti fel sátorát vagy pedig üres foltos hely marad.

A vetőmagvakat megrostálni, megtriörözni igen háládatos, mert a cséplés közben összedaraboltatott szemek és gyommagvak eltávolíttatnak, miáltal a vetés egyenletes kelésű és gyommentes; más tekintetből pedig, az aprózódott szemek és gyommagvak, nem vesznek kárban, hanem takarmányozás czéljára haszonnal értékesíthető.

A vetőmagot mindenkor igen ajánlatos pontosan előkészíteni és szép, egészséges s erőteljes vetőmagot vessünk, mert csak akkor várhatunk fáradozásunknak biztosabb eredményt. Nem, mint említém, hogy némely gazdának azon téves nézete van, hogy gyengébb földben erős vetőmagot nem vet, miután a földnek sincs ereje, hát nem bírja felnevelni. Én azt teljes kizárt dolognak tartom, mert ha a vetőmag erőteljes, egészséges, az erős csirát és gyök-hajtásokat ver s azáltal a földből és levegőből a tápanyagot jobban vonhatja magában, a soványabb földben csak ritkásabban kell vetni, hogy az abban kikelő növények elegendő tápanyagot találhassanak.

A vetőmag pontos előkészítésének még egy igen előkelő készítési nivója van hátra, melyet elmulasztanunk nem szabad és az a próbacsiráztatás, illetőleg kell, hogy meggyőződjünk a vetőmag csiraképességéről, mert ennek elmulasztásával fáradozásunk teljesen tönkretéve leend.

A vásárolt magvak csiraképességéről igen ajánlatos magvizsgáló-állomással meggyőződni, mert azáltal a kereskedőt a netalán csiraképtelenségért könnyebben felelősségre vonhatjuk.

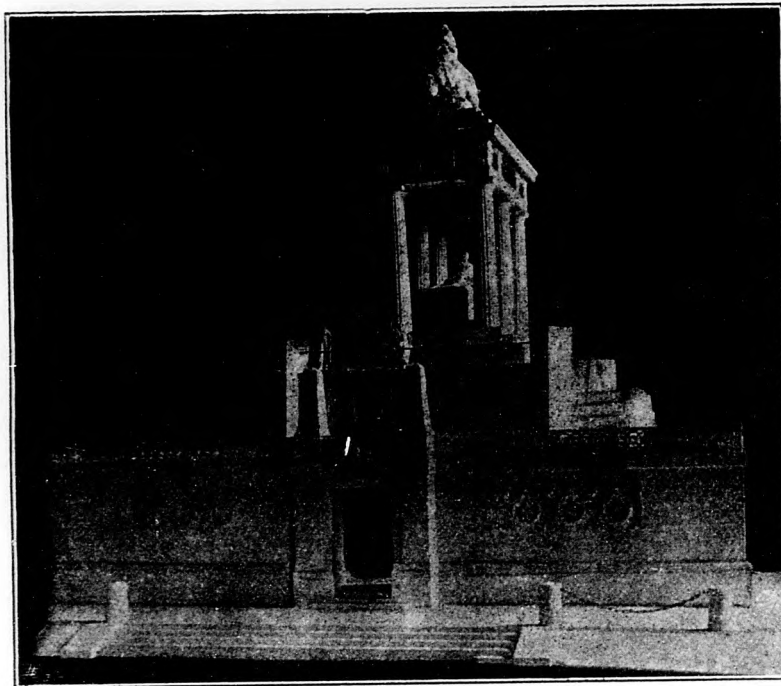
A saját termésből eredő vetőmagvakat maga a gazda is kipróbáltathatja, ha 100 szemet kiolvas minden vetendő fajta magból, azokat virágserépben föld között vagy posztódarabban, melyet rendszeren nedvesen tart és a kellő melegség sem hiányzik, avagy pedig csiráztató üvegbe teszi, mely szinte pár nap alatt biztos jelt ad.

A fennevezett eljárások pontos elvégzése következtében a gazda és kereskedő közt eredő pörök kisebb körben szorítva vannak és a fáradozásnak gyümölcseis biztosabb.

A moharról.

A mohar az Alföldnek egy régi és nagyfontosságú takarmánynövénye, mert amikor a leg-

több növény kisül, a mohar ekkor is kielégítő termést ad. Legjobban szereti a televényes tartalmu vályogot és a jó minőségű homokot. Amennyiben a mohar a csirázáshoz sok meleget kíván — a hideg iránt érzékeny lévén — nem tanácsos azt május hó előtt elvetni, vagy inkább júniusban 10-ig. A moharmagot tanácsos $\frac{1}{2}\%$ -os rézgaliczoldattal becsávázni a vetés előtt, mert sokat szenved az üszögtől. A vetése történhetik sorba és szórva, de természetesen csak a soros vetés ajánlatos 10—12 cm.-nyi sortávolsággal, amikor is egy magyar holdba (1200 □-öl) 10—14 kgr. szükségeltetik. Midőn észreveszszük, hogy a mohar a fejét kezdi hányni, rögtön hozzá kell fogni a letakarításához, mert hogyha késünk a letakarításával, ekkor a mohar megfásodik. A kaszálás ideje július hó vagy augusztus eleje. Kaszálni rendszerint csak egyszer szokták, amely művelet után a lekaszált mohar elég hamar szárad és 3—4 napi száradás után petrenczékbe tesszük és a behordásig is így marad. A mohar magyar holdanként 15—20 q. szénatermést ad, amely különösen a lovaknak képezi igen jó takarmányát. Szokták zölden is etetni, de csak szükségből, mert

Kossuth-siremlék.

— Strobl Alajos és Gerster Kálmán I. díjat nyert műve. —

bizony a mohar szőrös leveleit az állatok nem igen kedvelik.

Ha magtermesztés ezéjából termelünk mohart, akkor a vetés ritkábban végzendő. De meghagyható magnak a takarmánynak elvetett mohartábla ritkásabb területe is, amelyen a magot meg hagyjuk érni. Magvát nem pergeti ki, még ha mindjárt tul is érik. A magnak learatott mohart néhány napig száradni hagyják és azután kévébe kötik és kereszttekbe rakják, bár vontatókba is szokták rakni.

A magtermés 4—7 hl. és egy hl. mag sulya, 62—65 kgr.

A legelőről és legeltetésről.

A legelő nagy szerepet játszik az állatok életében, mert ez adja az állatok legtermészetesebb táplálékát, éppen ezért a legelőre nagy gondot kell fordítani, hogy rendeltetésének mindenkor megfeleljen.

A fejőstehenek legelője ne legyen távol a majortól, illetőleg az istálótól, hogy az állatok ki ne fáradjanak odáig és vissza. A legelő ne legyen sem

száraz, sem vizenyős, legyen bő és jó fütermő, hogy mindenkor megfelelő eleséget találjanak rajta, továbbá elegendő és egészséges ivóvízzel, valamint árnyékos fákkal ellátva, hogy a nyári forró napok alatt árnyékos helyet találjanak az állatok.

A legeltetés sokféleképpen történik, de bármiként is történjék, az a fő és legelső sorban szem előtt tartandó, hogy az állatok mindenkor bő táplálékot kapjanak. Az állatok legeltetése leghelyesebben úgy történik, hogy a legelőterületet, melylyel rendelkezünk, több részre osztjuk s először csak az egyik részen legeltetjük az állatokat addig, míg elegendő eleséget találnak, azután hajtjuk egy másik részre és így tovább, úgy hogy mire vissza kerülnek ama részre, melyen először legeltek, ismét elegendő eleséget találjanak.

Az állatokat reggel, még pedig olyankor hajtjuk a legelőre, mikor már a harmat felszáradt a fűről, mert a harmatos fű különféle betegség oka szokott lenni. Kihajtás előtt kevés száraz takarmányt adunk nekik különösen tavaszkor, hogy a gyenge fű ne kerüljök üres gyomorba, mert az is ártalmára van

az állatoknak. A téli takarmányozásról a nyári takarmányozásra áttéréskor és megfordítva, átmenetet kell tartani, mert az átmenet nélküli áttérés szintén ártalmára van az állatoknak. A. K.

HARCZBAN A SZABADSÁGÉRT.

A „Független Ujság” eredeti regénye. (16)

— Hát tudjátok-e legények, hogy mit énekel ez az ember? Itt van ni! — és felütötte a zsoltárkönyvet az öreg Incze.

„A Sionnak hegyén
Ur Isten,
Tiéd a dicséret.
Fogadást tésznek
Néked itten
Dicsérvén tégedet.”

— Énekeljük el neki, fiaim. Nehogy emberevőknek nézzen bennünket.

Az öreg Incze előre mondotta, mint az öreg kántorok szokták és a legények csendes karban énekelték a szent zsoltárt. Az a fogoly pedig segített az énekben, de a magyar szavakat most sem tudta. Ezt a kis hibáját megboesájtották neki, mert keresztény volt.

Az ének elhangzása után felállott a fogoly ember. Elkérte Incze Dávidtól a zsoltárkönyvet. Legalább a keze intéséből ezt értették, mert a szavából mit sem tudtak.

Az öreg zsoltárkönyv bőrborítékán arany kehely vala nyomtatva, az urvaesora emlékezetére.

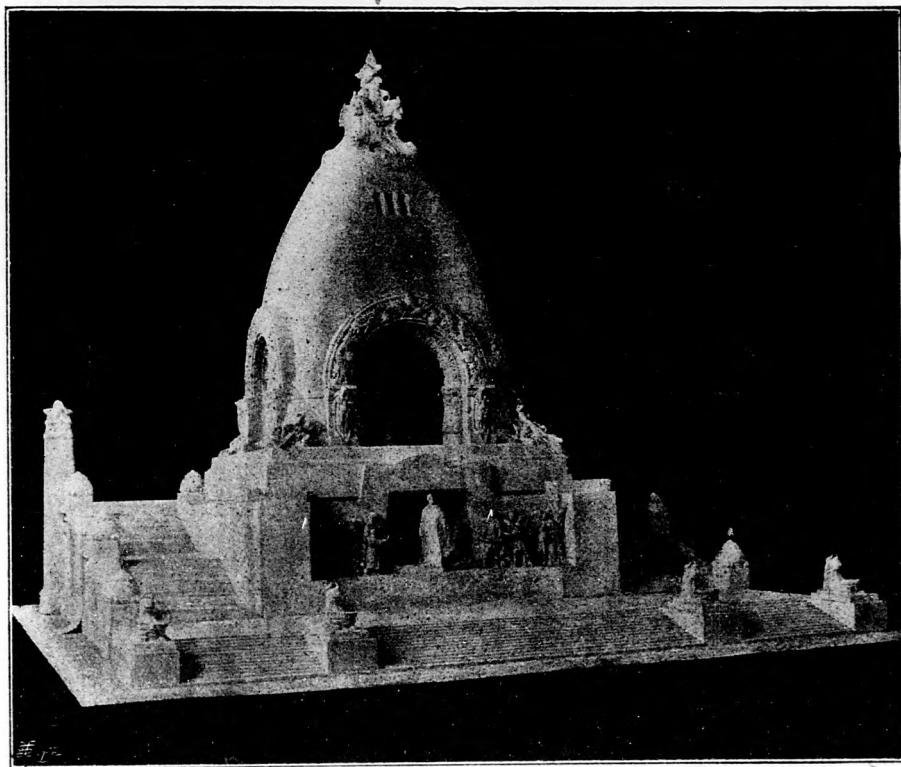
A fogoly megcsókolta a borítékot. És beszélt a magyar fiuknak. Szépet beszélhetett, de bizony nem értették. Meg is mondotta az egyik legény, hogy:

— Milyen derék, jóra való ember volna, ha magyarul tudna, de hát nem tud beszélni.

Később evett az eléje rakott eledelekből, hanem evés előtt összekulesolta a kezeit és imádkozott, mintha a „Miatyánkot” mondotta volna.

Evése után nemsokára megérkeztek Dénes és Julesa. Pálma grófnő még mindig a parasztos ruhát viselte. Szabados honvédszázados sem árulta el titkát. Csak az öreg Incze Mihály tudta, hogy ők nem azok, amiknek látszanak.

Dénes legelőször a foglyot tekintette meg. Hanem nem úgy fogadta miként az öreg Incze, aki

Kossuth-siremlék.

— Teltsch Ede és Tóti István pályanyertes műve. —

beszélni sem tudott vele. Francziául kezdte a beszédet Szabados.

— Ki vagy? — kérdezte a fogolytól.

— Uram! beszéljünk inkább angolul, mert jobban tudok.

Szabados Dénes honvédszázados szintén szívesebben beszélt angolul, mint francziául, hiszen ezt a két nyelvet tanulta meg legjobban, mikor a bur szabadságharcban készült, de az angolra fektette a fősúlyt, tudva, hogy arra hamarabb szüksége lesz. Tehát angolul beszélt a fogolylyal.

— Ki vagy? — kérdezte most angolul Dénes.

— Uram, ezt megmondani könnyű is, meg nehéz is...

— Szabados észrevette a dolgot. Az idegen vagy angol, vagy bur. Tehát aszerint beszél, amint a körülmény kívánja.

A ruhájáról megítélni nem lehetett. Csak amolyan rongyoslegény volt, mint a magyar kistábor. Szedett-vedett minden ruhadarab, amelyről a nemzetiségre még csak gyanítani sem lehet. Tehát kérdőre vette ismét Dénes.

— Te olyan lehetsz, mint a világ?

— Eppen olyan.

— Ha én angol vagyok: te is angol vagy?!

— Eltaláltad uram.

— De ha bur vagyok?

— Akkor én is bur vagyok!...

— Mind a kettő egyenlő mértékben — kérdezte Dénes.

— Nem éppen.

— Hanem az igazat nehezen vallod meg?

— Nehezen is könnyen is. Az tőled függ uram.

— Mi félünk tőled, — jegyezte meg Dénes.

— Azért nem tudom én megvallani az igazat...

Szabados Dénes újra gondolkozott és a fogoly arcát nézte. Rövid szünet után ismét csak kérdésekkel kezdte, hogy a fogoly kilétét megtudhassa.

— Aztán miért bujkálsz itt az erdőben? a városon kívül.

— Én nem bujkálok, csak átutazom.

— De mégis itt találtak ögyelegeve. Mért vagy itt az erdőn?

— Csupán csak azért, amiért ti itt vagytok, —

felelte a fogoly, — mi egyfelé tartozunk. Csupán a vallomástól félünk. Nem mondanád meg jó uram, hogy micsoda nemzet fiai az embereid.

— Ebből következtetni akarsz?...

— Nem. Csupán azért kérdem, mert zsoldárt énekelnek, meg zsoldárt hordanak az urvaesora jelvényével az aranyos pohárral.

Sok protestáns nemzet van, — folytatta a fogoly. — Az angol is protestáns, a bur is protestáns, a

német is protestáns, a csehek, magyarok, svájciek, mind protestánsok. Még magam is az vagyok.

A két férfi, a fogoly, meg Szabados, talán napokig eltartó vallatást folytattak volna, ha Pálma grófnő, azaz Julesa közbe nem lép.

Oda ment a fogoly mellé. Közvetlen közelébe lépett és farkas szemmel nézett vele. Majdnem tisztában volt a dolgával. Karon fogta a foglyot és harmincz lépésre vezette a hallgatózó fülektől.

Szabados nem szólt ellene, hanem elővigyázatból illő távolságban körülvette fegyveres embereivel.

A parasztruhába öltözött grófnő a legszebb angol kifejtéssel kezdte beszédjét.

— Ti férfiak, mind okosak vagytok. Csupa ész, de az érzelem seholt. Én gondolok és teszek.

— Elveidet osztom szép nő! — mondá komolyan a férfi.

— Csak egy kérdést teszek hozzád, de ha nem igazán felelsz nekem, én föbe lövetlek és tovább megyünk.

— Ha tehetem, felelek...

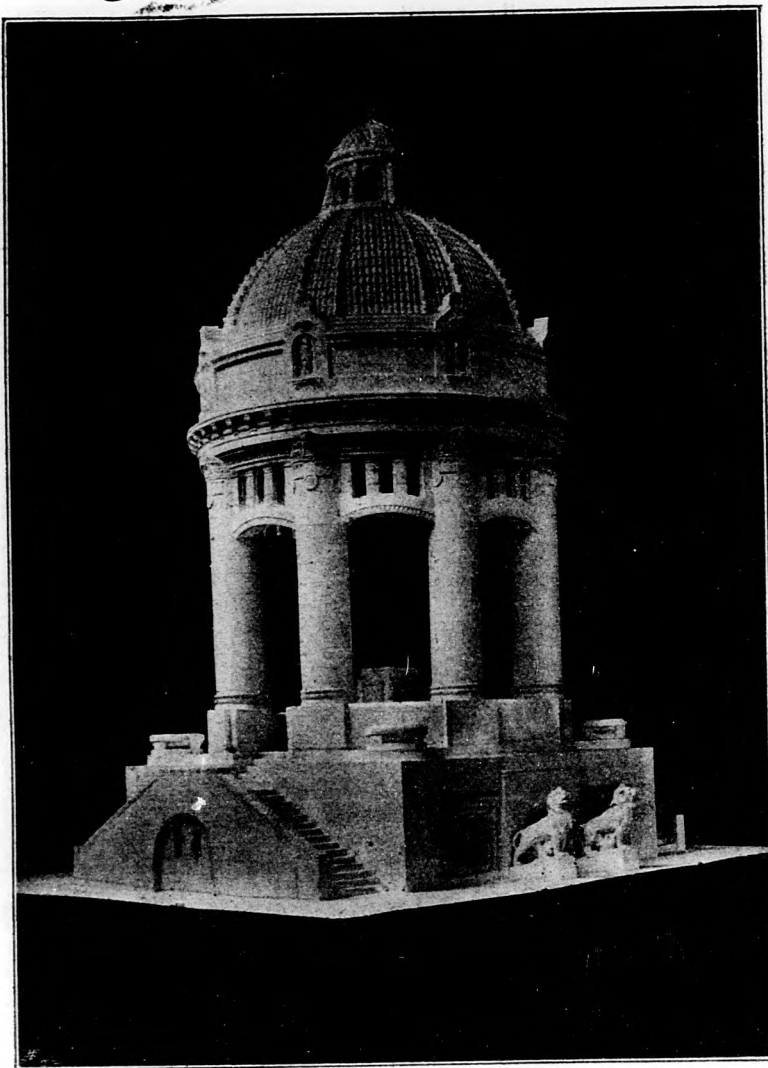
— Ismered-e az utat a harezter felé.

— Ismerem, mert onnan jövök.

Pálma grófnő belátta, hogy ezzel még mitsem tud. Az idegen fogoly nem árulja el magát. Protestáns. Tehát lehet angol, lehet bur. A harezter felé ismeri az utat. Ott is angol és bur harezol. Az egyik éppen úgy lehet, mint a másik. Tehát egy fogós kérdést vetett föl.

— Angol vagy-e, avagy bur?...

— Nem mondhatom meg... — felelt a fogoly.

Kossuth-siremlék.

— Mátray Lajos és Hikisch Rudolf pályanyertes műve. —

Pálma grófnő rá nézett és kitalálta.

— Te azért bujkálsz itt az erdőben, amiért mi!

— Körülbelül...

— Hátha bekísértetek a városba?

A fogoly kezdett bizalmasabb lenni, mert azt felelte:

— Oda nem vágytok ti vissza...

— Hanem te sem!?!... — vágta reá Pálma grófnő.

— Csakhogy egy szóval elárultad magad szép nő. Ti a szabadság gyermekei vagytok.

— És ha csalódot? — kérdezte komolyan Pálma grófnő.

— Nem. Ebben az állításomban nem csalódom, valamint ti sem csalódtok bennem.

— Tehát vald meg igazán, szivedre, hogy mi vagy?

— Négyszemközt vagyunk. Amit neked itt megvallok, azt tiz lépéssel odább eltagadhatom, vagy ráfogásnak nyilváníthatom. Tehát tudd meg, szép nő, hogy ti a szabadság harczósai vagytok és én: bur kém vagyok. Nem azért jöttem közeletekbe, hogy az angolokkal elfogattassam, hanem ezt a valót gyanítottam. Most már fogass el, szép nő, ha akarod.

— Nem akarom.

— Akkor Isten hozott! — és kezét szoritott Pálma grófnővel a rongyos fogoly. Pálma grófnő, azaz a paraszti ruhás Julesa közelebb intette Dénest, hogy a dolgokat hárman megbeszéljék. A fogoly kilétével már tisztában volt.

(Folyt. köv.)

Apróságok.

Hogy a víz ne essék kétségbe.

Ur: Alul, felül lyukas a eszmad móré, miért nem varratod be legalább az egyik lyukat.

Czigány: Csupán esák ázsirt, hogy a vics ne essik kétségbe. Most há alul begyin, felül kigyin. Há bevárrátom egyik lyukat, nem lenne hol kifusson, mingyár kitségbe esnik.

Furcsán járó óra. Későn jött iskolában a cigány fiu. Ráförmedt a tanító keményen s kérdi tőle, hány óra van most?

— Fél kettére.

— Hazudsz! már három óra.

— De mégis a mienken csak fél kettére.

— Ugy! hát Délben mikor 12-öt harangoztak, hány óra volt nálatok?

— Fél egyre volt.

— Megvagy gazember! hazudtál. Mehet az, hogy olyan órátok legyen, amely majd siet, majd késik?

— Hhaj, nézzse meg ázs ember, csak most jut esembe, hogy hisen nincs is óránk odahazsa.

Képeinkhez.

Kossuth-siremlék-pályatervek. Igéretünkhöz képest bemutatjuk olvasóinknak a Kossuth-siremlék három pályadíjnyertes tervezetét. A pályaműveket bíráló bizottság, miként megirtuk, országos botrányt csinált, azt vetve okul, hogy a bírálaton nem igazságosan ítélkeztek. Volt hereze-hureza, de a székesfőváros most utóbb mégis csak az első díjjal kitüntetett tervet fogadta el kivitelre.

Az ország több részéből kapunk tudósítást, hogy tiltakoznak az adakozók a Kossuth siremlék felállítása ellen, még pedig azért, mert az *Kossuth-szoborra és nem siremlékre lett összeadva a gyűjtés*. Ebben így igazuk van a vidéki gyűjtőknek és adakozóknak, de elfelednek valamit. Azt ugyanis, hogy a főváros nem nyul a Kossuth-szoborra begyűlt alaphoz, hanem annak esakis a kamatait használja fel az építendő siremlékre. A begyűlt összeg épségben marad, mely oly nagy, hogy a szobor felállításához teljesen megfelel.

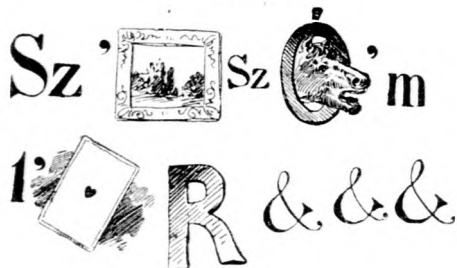
Más kérdés az, ha a Kossuth-szobor felállítását sürgetik. Ennek már valóban elérkezett az ideje. Részünkről szintén sürgetendőnek tartjuk, hogy legkésőbb Kossuth halálának *tizedik évfordulójára*, tehát 1904. tavaszára elkészüljön a nagy szobor. Ilyen sürgetőfelirat küldését helyesen teszik. Minden vidéken, hol Kossuth-asztaltársaság vagy függetlenségi kör van, csináljanak népgyűlést és menesszenek feliratot a szoborbizottsághoz Budapestre.

Attérve ismét a Kossuth-siremlék terveire, igen örvendünk, hogy ezeket bemutatathatjuk olvasóink előtt, még pedig a három díjat nyert mű képét szereztük meg. A képek alatt ott vannak a szobrászművészek és az építészek nevei. A többi magyarázatot a képek elbeszélnek.

Feszület az utszélen. Én édes Jézusom, ki meghaltál értünk, hogy bűneinket megváltsad, elhoztam a tavaszi virágkoszorút tiszteletedre, emlékedre. Fogadd kegyesen imádkozó leányodtól. kinek édes anyja ott fenn a mennyben van, szenteld meg szívedet, adj erőt, kitartást. — Ezeket mondotta el a bucsujáró leány az utszéli feszület előtt, hogy odatette koszoruját az Üdvözítő lábaihoz. Szép képben mutatjuk be a tavaszi bucsura induló leányt és a kies vidéket. Az utszélen sziklába helyezett feszület szent helylyé avatja s minden arrajáró tisztelettel emeli meg kalapját a friss virágos feszület előtt.

Lapunk mai számában közölt »Sohr«-féle hírde tésre a t. olvasók szives figyelmét felhívjuk.

Képtalány.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.
A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.
Megfejtési határidő 1902. május hó 4.

A „Független Ujság” 16. számában közölt talány megfejtése
„Gyarlóság asszony a neved!”

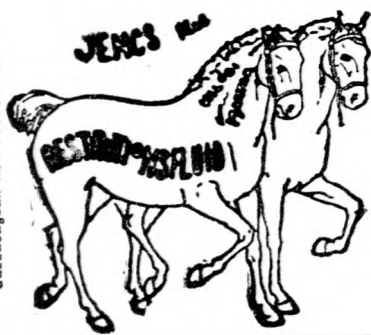
Helyesen fejtették meg: Zsengellér Kálmán, Bartha József, Baráth János, László Endre, Gergő Antal.

A sorshuzásnál Bartha József (Szeged) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Tolnay Lajos „Oszlop-báró” című regényét küldöttük meg.

A „Független Ujság” 15. számában közölt talányt még utólagosan megfejtették Stokker Verónika és László Endre.

JENCSE-féle Magyar Restitutios-Fluid lovak és szarvasmarháknak.

Gazdaságban nélkülözhetetlen.

Az állatok izomerejét fokozza, kitaltatóvá, erőssé teszi; megátalja a lábak merev benulását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást.

— Ára 2 korona. —
Postán 2-60 korona beküldése után bérmentve küldi:

JENCSE VILMOS gyógy-szertára
Budapest, II. ker., Széna-tér I. sz.
Főraktár:

Dr. Egger Nádor gyógyszerárában
Budapest, VI., Váci-körut 17.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Fekete Antal, Weisz János, Porubszki Ádám, Danda Sándor uraknak. Jogi kérdéseiket áttettük ügyvédünkhöz, amint válaszol, a feleletet megadjuk. — Sorsjegyekről.

Komsa Miklós, Törtely Ferencz uraknak. Sorsjegyeik nem nyertek.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti placzi árák.

Budapest, 1902. április 26-án.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 18:00—19:10 K. *Rozs* 14:70 K-tól 15:10 K-ig. *Árpa* 12:00 K-tól 12:40 K-ig, jobb minőségű 14:50 K-tól 17:50 K-ig. *Zab* 14:80 K. *Tengeri* 10:20 K. **Liszt** ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	32 80	31 40	30 60	28 40	27 80	27 50	26 20	24 50	13 40

Buzakorpa finom 8 80 K, durva 9 00 K.

Egyéb magvak: *mák* 25—28 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 11—12 K, aprószemű 14—15 K, tarka 11—12 00 K, *lencse* 12—13 Jorsó héjas 18—36 K, lóhere 46—56 K, luczerna 64—66 K. baltaczim 26 00—28 50 K.

Takarmányvásár. Réti széna 500—660 fillér, mubar 640—740 fillér, zsupszalma 360—380 fillér, alomszalma 280—320 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlalt ürű 40—43 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 96—107 fillér, 260—280 kg.-mos 96—104 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 96—104 fillér, szerb 100—101 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyzettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 58—61—, középminőségű 48—56—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—56—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 38—62 00, magyar tehén középminőségű 40—46 00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 36—, 58 00, szerbiai ökör jobb minőségű 42—66—, kivitel —, középminőségű 32—38—, szerbiai bika 40—62—, szerbia bivaly 32—42—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élősúlyban Élő borju 76—88 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2 80—3 80 K, csirke 1 80—2 20 K, kappan hizott 3 00 K.—7 20 K. Rucza 4 50—7 50 K. Lud hizott 14—16 K. Pulyka sovány 7—8 K.

Tojás alföldi 76—78 K, erdélyi 80—84 K, ládánként. Tea. tojás 100 drb 4 80—5 60 K.

Tejtermékek. Teavaj 2 20—2 40, tejföl 62—80 fillér literenként, főzővaj 1 60—1 80 K, tehénturó 12—18 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés 0 00—0 00, 1 q 5—8—, zeller 100 drb 1 60—3 00, karalábé 1 00—1 60, vöröshagyma 100 kötés 00—drb 0 00 q 6 40—7 60, foghagyma 26—30—, vörösrépa 100 drb. 1—1 20, fehérrépa, fejeskáposzta 5 00—9 00—, kelkáposzta 100 drb 1 60—2 00, vöröskáposzta 08—14—, fejjessaláta 4 00—5 00, kötött saláta 0 00—0 00, burgonya róza 1 q 3 40—3 60, sárga 3 40—3 80.

A Sohr „Szent-Antal” kaszagyár 100 koronát fizet annak, a ki egy más gyárból egy „Sohr Szent-Antal” kaszát tud előmutatni.

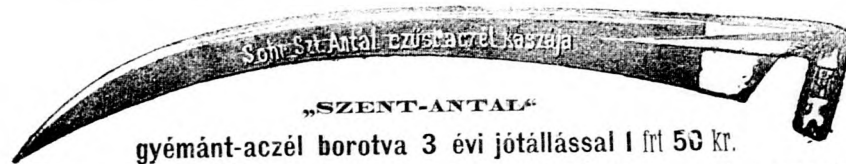
Megrendelési cím: **Sohr József, Somogy-Szill.**

Az egyedüli kasza, mely minden tulajdonosát várakozáson felül kielégíti, a „Szent-Antal” kasza. Ezen kasza közkedveltségnek egy nagyobb részét szívós, sem nagyon kemény, sem lágy és csodálatra méltó könnyűségének köszönheti. Különösen azért felel meg a közönségnek, mert a „Szent-Antal” jegyű kaszának erős orma és nyaka és igen vékony pengéje van, nem kell kovácskézre adni a nyakat hajlítani, mert ez egy rendes kaszás ember kezéhez van igazítva. Sok gazda a hibás kalapálás által a legjobb kaszát is elrontja, ez a „Szent-Antal” kaszánál nem eshetik meg, mert az kikalapálva és kipróbálva adatik el a gazdaközönségnek. A „Szent-Antal” kaszával csupán egyszeri kalapálással több napon át és egyszeri köszörüléssel 150—180 lépésig is el lehet könnyen a legkeményebb hegyi fűben is kaszálni. Minden darabért jótállást vállalok és a meg nem felelőt egy új kaszára kicserélem. (De tapasztalatból tudjuk, hogy ezek közt nincs egy rossz sem.)

A „Szent-Antal” kasza árai:

65	70	75	80	85	90	95	100 cm. hosszú
90 kr.	95 kr.	1 05 frt.	1 10 frt.	1 15 frt.	1 20 frt.	1 25 frt.	1 30 frt.

5 darab megrendelésénél a postaköltséget a kaszagyár fizeti, 10 darab rendelésénél a postaköltséget is megfizeti és egy kaszát ingyen küld. Amergaui kaszakő a legmegfelelőbb a „Szent-Antal” kaszához, darabonként 20 kr. „Diadal” ezüst-aczél kapáló-készülék: üllő és kalapács párban 85 kr. Képes főárjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Gyűjtőknek kedvezmény.

gyémánt-aczél borotva 3 évi jótállással 1 frt 50 kr.

A m. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

Millennium legújabb szerkezetű
fűkaszáló-, marokrakó-
és kévekötő-aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült Sack-rendszerű, aczelöntésű eke-
fővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

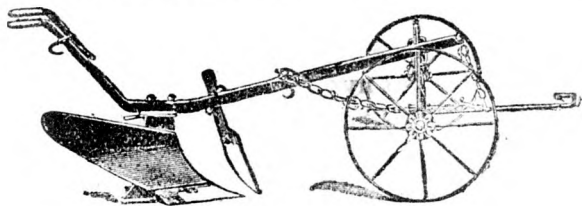
A magy. kir. államvasutak gépgyárában a lokomobil-cseplő-
gép- és „Millennium” aratógépgyártmányai a párisi nem-
zetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a **Grand**
prix-t nyerték.

BÄCHER RUDOLF

kizárólagos ekegyára

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Egy és többvasu aczélekéi, és talajművelő esz-
közei elismert elsőrangú gyártmányok.

MELICHÁR FERENCZ

kizárólagos vetőgépgyára

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

A világhírű

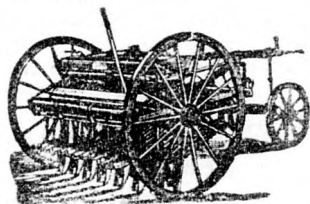
„Unicum Drill” sorbavető gépek

ugy sik mint hegyes talajon egyaránt kitűnően dolgoznak.
Valamennyi magnem egy és ugyanazon vetőkorongokkal, a
fogaskerekek kicserélése nélkül vehető.

Magyarországi vezérképviselő:

**Szücs
Zsigmond.**

Kívánatra árjegyzék ingyen és
bérmetve.

1901. évi forgalom 26000 zsák

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség

figyelmét

a budapesti

gyapju-aukceziókra

melyek az év folyamán több sorozatban,

nevezetesen

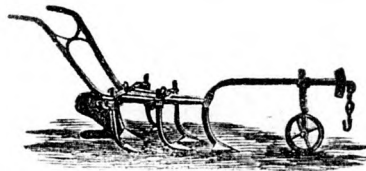
július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Buda-
pest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények
a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben,
valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket
elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál.

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

KÜHNE E.

Alakult
1856-ban.

mező-
gazdasági
gépgyára **MOSONBAN.**

A tavaszi időnyre Schloer-féle MÜTRÁGYASZÓRÓGÉPEK, répatermeléshez kétsoros chili-
salétromszórok, LEGÚJABB SZERKEZETŰ KÉZI EGYSOROS és TÖBBSOROS KAPÁLÓ-
ESZKÖZÖK, cukorrépa, kukorica, burgonya stb. megmunkálására. AMERIKAI KÉZI-
KAPÁLÓ (kor. 16-50), OSBORNE-féle „COLUMBIA”-cult vator, HOLLINGSWORTH „HEURÉKA”
és „KEDVENCZ” szénagreblyék. OSBORNE-féle HIRNEVES COLUMBIA FŰKASZÁLÓ ÉS
ARATÓGÉPEK. JÁRGÁNYOS CSÉPLŐKÉSZLETEK minden nagyságban. Elkészett vetések
eszközlésére: MERÍTŐKORONGOS és TOLÓKERESK SZÓRVAVETŐGÉPEK EKÉK, BÖRÖNÁK,
HENGEREK, HUNGÁRIA- és MOSONI-DRILL sorvetőgépek.

Főraktár: BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 57/a.

„SIEGENA“
 név alatt kerül ezentúl for-
 galomba a „MÉLOTTE“
 rendszerű jelenleg legjobb és
 legolcsóbb

**tej-
főlözőgép**
 (Magy. szabad. 20232. sz.)
 mely
 a következő előnyökkel bír:
 Legtartósabb szerkezet!
 Legnagyobb munkabírás!
 Legkönnyebb hajtás!
 Legtökéletesebb főlőzés!

FEHÉR MIKLÓS
 gépgyár részvénytársaság
 Budapest, V., Külső Váci-ut 80.

Mindennemű tejgazdasági
 gépek.

A magyar kir. állam-
 vasutak gépgyára gazd.
 gépeinek eladása.

Használt és jól javított
 gőzcséplőkészletek.
 Csereüzletek.

Árjegyzék ingyen és bér-
 mentve.

Gazdák Biztosító Szövetkezete
 BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.
 az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
 ugy is mint a
 Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
 erkölcsi támogatásával
ALAKULT: 1900.
 Biztosítéki alap:
 Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.
 Alapítványok és üzletrészekben 1,200,000 kor.
 Összesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.
 Az üzlet eredményében a biztosított tagok a díjarányában részesülnek.
 Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők
 közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden
 irányban készséggel szolgál

az igazgatóság

Kurcz Lipót és Társa
 photocinkografiai műintézete
 BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypa, photo-, (auto)-
 typa, fametszet stb utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok
 photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosíthatnak.
 Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltenek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot szavatolt 12,4% tiszta káli = 23-24% kénsavas káli tartalommal, ———

Stassfurti kálitrágyasót szavatolt 40% tiszta káli = 71-76% kénsavas káli tartalommal, ———

Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra) továbbá minden-
 nemű egyéb műtrágyaféléket, azonkívül ———

Kénport legfinomabb 78% Chancel oidium ellen,
Rézgáliczot (98-99%) elismert kitűnő minő-
 ségben szállít a ———

„Hungária“ műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
 részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.